

ऋषिलोकं महर्लोकम् ॥ १७ ॥ अरुष्टमरुष्टपच्यमश्रीयात् अकालतः पाककालात् पूर्वमेव निष्पन्नमित्यर्थः अर्कपक्वं फलादि अग्निपक्वमन्नादि आमं वा आहरेत् अश्रीयात् ॥ १८ ॥ वन्यैर्नीवारादिभिः चरुपुरोडाशान् कालनोदितान् नित्यान् पुराणं पूर्वसंचितम् ॥ १९ ॥ हिमादीन् सहत इति तथा ॥ २० ॥ केशादीन् मलं चाप्रक्षालनेन धारयन् कमंडलवादींश्च दधत् धारयेदित्यर्थः ॥ २१ ॥ कच्छतः तपः क्लेशात् यथा बुद्धिर्न नश्येत् तथा चरेत् ॥ २२ ॥ द्वादशाब्दाद्यनंतरमपि यदि धर्मानुष्ठाने शक्तस्तर्हि वन एव वसेत् यदितुज्ञानाभ्यासे योग्यस्तर्हि संन्यसेदित्युत्तराध्याये वक्ष्यति तदुभयरहितस्य तु यत्कृत्यं तदाह यदा अकल्पः असमर्थः आन्वीक्षिक्यां ज्ञानाभ्यासे ॥ २३ ॥ अनशनादिकरिष्यतः पूर्वकृत्यमाह आत्मनीत्यादि

वानप्रस्थस्य वक्ष्यामि नियमान्मुनिसंमतान् ॥ यानातिष्ठन्मुनिर्गच्छेदृषिलोकमिहांजसा ॥ १७ ॥ नरुष्टपच्यमश्रीयादरुष्टं चाप्यकालतः ॥ अग्निपक्वमथामं वा अर्कपक्वमुताहरेत् ॥ १८ ॥ वन्यैश्चरुपुरोडाशान्निर्वपेत् कालनोदितान् ॥ लब्धेन वेन वेऽन्नाद्ये पुराणं तु परित्यजेत् ॥ १९ ॥ अग्न्यर्थमेव शरणमुट्जं वाऽद्रिकंदराम् ॥ श्रयेत हिमवाय्वग्निवर्षाकर्तृपषाट्स्वयम् ॥ २० ॥ केशरोमनखश्मश्रुमलानि जटिलोदधत् ॥ कमंडल्वजिने दंडवल्कलाग्निपरिच्छदान् ॥ २१ ॥ चरेद्वने द्वादशाब्दानष्टौ वा चतुरो मुनिः ॥ द्वावेकं वा यथा बुद्धिर्न विपद्येत् कच्छतः ॥ २२ ॥ यदाऽकल्पः स्वक्रियायां व्याधिभिर्जरयाऽथ वा ॥ आन्वीक्षिक्यां वा विद्यायां कुर्यादनशनादिकम् ॥ २३ ॥ आत्मन्यग्नीन्समारोप्य संन्यस्याहंममात्मताम् ॥ कारणेषु न्यसेत्सम्यक्संघातं तु यथार्हतः ॥ २४ ॥ खेखानि वायौ निश्वासांस्तेजस्यूपमाणमात्मवान् ॥ अप्सवस्तृक्श्लेष्मपूयानि क्षितौ शेषं यथोद्भवम् ॥ २५ ॥ वाचमग्नौ स वक्तव्यामिंद्रे शिल्पं करावपि ॥ पदानि गत्या वयसि रत्योपस्थं प्रजापतौ ॥ २६ ॥

यावत्समाप्तिं यथाऽर्हतः यथा योग्यं स्वकारणेष्वकाशादिषु संघातं देहं न्यसेत् प्रविलापयेत् ॥ २४ ॥ तदेव विभज्य दर्शयति खे आकाशे खानि देहगत छिद्राणि आत्मवान्धीमान् शेषमस्थिमांसादिकठिनांशम् ॥ २५ ॥ एवं स्थूलशरीरस्य लयमुक्त्वा लिङ्गशरीररूपस्याध्यात्मादित्रयस्य लयमाह वाचमित्यादिना तत्र यद्यपि यथोद्भवं लयस्य युक्तत्वादध्यात्मादीनां स्वस्वकारणेषु राजसाहंकारादिषु लयो वाच्यः तथा पीहतेषां लयभावेन यमद्वितीयात्मप्रतिपत्तिरेति यथा कथंचि लुप्ये भाव्ये देवतानां प्रवर्तकत्वेन प्राधान्यादिं द्रियतद्विषययोर्देवतासु लयः कथ्यते वक्तव्यसहितां वाचमग्नौ न्यसेत् एवं सर्वत्र पदानि पादौ वयसि विष्णौ ॥ २६ ॥